

Plzeň 23.5.2011
čj. SRS 037082/2011

Oblastní odbor SRS
Slovanská alej 2179/20
326 00, Plzeň

Zpráva č. 8 oblastního odboru PLZEŇ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 16.5.–22.5.2011

1. Počasí

Zpočátku týdne panovalo chladné a oblačné počasí s dešťovými přeháňkami a denními teplotami od 10 do 15 °C. Ranní teploty se pohybovaly blízko nad bodem mrazu. Od středy 18.5. do víkendu nastalo rychlé oteplování a vyjasňování. Odpolední teploty rostly až k 22 – 27 °C. Koncem týdne byly časté přeháňky nebo bouřky, místy s vydatnými dešťovými srážkami.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Intenzivní srážky místy dorovnávaly vláhový deficit. Momentálně jsou na celém území poměrně vysoké odpolední teploty a porosty tam, kde spadly srážky, mají téměř optimální podmínky pro růst. Ovocné, okrasné a lesní dřeviny vesměs začaly obrůstat po poškození mrazem (4.5.). Časně sázené brambory začínají vzcházet. Chladné počasí na počátku týdne vedlo k mírnému omezení výskytu hmyzích škůdců, ale vysoké teploty, které panují nyní, povedou pravděpodobně ke zvýšení intenzity jejich výskytu. Probíhají chemické zásahy proti padlí na jádrovinách.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 32-41)

Na Rokycansku (k.ú. Mirošov, k.ú. Příkosice) byla zjištěna redukce odnoží z důvodu sucha v předchozích obdobích. U většiny rostlin odumřely všechny odnože a zůstává pouze hlavní stéblo. V okrese Rokycany (Štítov, 18.5.) zjištěn střední výskyt a v okrese Tachov (Dolní Jadruž, 18.5. a Skviřín, 17.5.) pozorován slabý výskyt **tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*)** na 4. a 5. listu shora. Slabý výskyt **tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** sledován v okrese Rokycany (Štítov, 18.5.) a Tachov (Dolní Jadruž, 18.5. a Skviřín, 17.5.) na 4. a 5. listu shora. V okrese Rokycany pozorován slabý výskyt **padlí pšenice (*Blumeria graminis* f. sp. *tritici*)** (Štítov, 18.5.) na 3. listu shora.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První výskyt min obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*) na listech byl zaznamenán v okrese Plzeň - jih (Chlum u Blovic, 18.5.). Slabý výskyt vajíček a larev kohoutků (*Oulema spp.*) pozorován v okrese Domažlice (Hlohová, 17.5.).

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vylihých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vylihých larev.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylihých více jak 50 % larev.

JEČMEN OZIMÝ (RF 49–61)

Sítovitá a okrouhlá skvrnitost ječmene (*Pyrenophora teres*) se ze spodních listových pater posunula na 1. až 3. list shora – velmi slabý výskyt sledován na Tachovsku (Velký Rapotín, 17.5., Kočov, 18.5. a Dolní Jadruž, 18.5.) a na Rokycansku (Příkosice, 18.5.)

Zjišťování výskytu sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu (sítované hnědé skvrny na listech) na listové čepeli a pochvě.

Signalizujeme zahájení ošetření proti sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin, od růstové fáze 30. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Na pozorovacích bodech v okrese Klatovy (Petrovice u Měčina, 19.5.), a Rokycany (Příkosice, 18.5.) zjištěn slabý výskyt padlí ječmene (*Blumeria graminis f. sp. hordei*).

Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Hodnotí se napadení rostlin, tj. určí se počet rostlin (odnoží) s příznaky výskytu padlí ječmene (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě. Z počtu kontrolovaných odnoží a počtu napadených odnoží se vypočítá procento napadených rostlin (odnoží). **Ošetřují se porosty při indexu napadení vyšším než 10 %. Obvykle od růstové fáze 30 BBCH. Fungicidní ošetření se provádí v kombinaci proti celému komplexu listových chorob. Je třeba střídat skupiny fungicidních účinných látek s cílem oddálit vznik rezistence patogena.**

Pozorován slabý výskyt spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*) na 3. listu shora v okresech Klatovy (Petrovice u Měčina, 19.5.), Rokycany (Příkosice, 18.5.) a Tachov (Bezděkov u Damnova, 18.5., Vítovice u Pavlovic, 18.5., Dolní Jadruž, 18.5., Velký Rapotín, 17.5. a Kočov, 18.5.).

Pozorování spály ječmene se provádí od vytvoření 2. kolénka do začátku metání (32-51 BBCH) a ve fázi 71 BBCH. Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 32-37 BBCH se hodnotí příznaky napadení na 4. listu shora, ve fázi 39-51 BBCH na 3. listu shora.

Ošetří se porosty, u nichž je ve fázi 32-51 BBCH napadeno 50 a více % listů.

Na Domažlicku (Ohučov, 17.5.) zjištěna vajíčka a larvy kohoutků (*Oulema spp.*) v nízké intenzitě.

Pozorování a ochrana: viz pšenice ozimá

JEČMEN JARNÍ (RF 22–39)

Střední výskyt padlí ječmene (*Blumeria graminis f. sp. hordei*) zjištěn na pozorovacím bodě v okrese Plzeň – sever (Vochov, 19.5.) - odrůda náchylná na padlí, slabý výskyt okrese Domažlice (k.ú. Domažlice, 20.5.), Plzeň – jih (Vlčejn, 18.5.) a Cheb (Nová

Ves u Křižovatky, 17.5.). Byly pozorovány první výskyty síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*) v okrese Domažlice (k.ú. Domažlice, 20.5.) – střední výskyt a v okrese Tachov (Pernolec, 19.5.). První výskyt spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*) sledován v okrese Tachov (Pernolec, 19.5.).

Pozorování a ochrana: viz ječmen ozimý

První výskyt min obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*) na listech byl zaznamenán v okrese Plzeň - jih (Vlčtejn, 18.5.).

LUSKOVINY

BOB OBECNÝ (RF 19-25)

Na bobu zatím na pozorovacích bodech nebyly zaznamenány žádné škodlivé organismy.

HRÁCH SETÝ (RF 19-32)

Na hrachu na pozorovacích bodech nebyly ve sledovaném období zaznamenány žádné škodlivé organismy.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 65-67)

Porosty jsou v plném květu nebo dokvétají. První slabý výskyt černě řepkové (*Alternaria brassicae*) byl zaznamenán na Chebsku (Jesenice u Chebu, 18.5.).

Při průchodu porostem se na 10 místech odeberou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny. Z každé rostliny se hodnotí 2 listy. Pro každý list se určí stupeň napadení. Prahová hodnota pro ošetření je 5% a více napadených listů.

Fungicidní ošetření se provádí v době květu (od 55 do 69, optimálně BBCH 65).

Slabý výskyt dospělců bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*) byl pozorován v okrese Klatovy (Třebýcinka, 19.5.). Zde také zjištěn první výskyt larev bejlomorky kapustové v šešulích.

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Kritické číslo je 1 samička na 4 rostliny.

V okresech Plzeň – jih (Chocenická Lhota, 18.5.), Tachov (Dlouhý Újezd, 20.5. a Skviřín, 17.5.), Klatovy (Třebýcinka, 19.5.), Rokycany (Mirošov, 18.5.), Plzeň – sever (Vochoz, 19.5.), Cheb (Jesenice u Chebu, 18.5.) a Domažlice (Staňkov – ves, 17.5.) zjištěn slabý výskyt krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus assimilis*).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Ošetření proti šešulovým škůdcům se provádí dle růstové fáze a prahu škodlivosti:

do BBCH 60 – práh škodlivosti 1 brouk/1 rostlina

od BBCH 60 – práh škodlivosti při nízkém výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk/2 rostliny.

MÁK SETÝ (RF 35)

Většina porostů se momentálně nachází ve fázi listové růžice. V okrese Plzeň – sever bylo zjištěno poškození porostu mrazem, které vedlo k mozaikám na listech (Křelovice u Pernarce, 19.5.).

SLUNEČNICE ROČNÍ (RF 16)

Na slunečnici na pozorovacím bodě nebyly zatím zaznamenány žádné škodlivé organismy. Pozorováno poškození cca 5 % porostu po použití kombinace dvou přípravků na ochranu rostlin, které vedlo k vybělení a nekrotizaci listů.

OKOPANINY

BRAMBORY

Porosty brambor z důvodu nedostatku vláhy v předchozích obdobích špatně a pomalu vzcházejí, místy ještě vzcházet nezačaly. Vzešlé rostliny také postihl mráz (4.5.). V okrese Klatovy (k.ú. Petrovice) zaznamenán první výskyt dospělců mandelinky bramborové.

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 67-71)

Dochází k opadu květů a plůdků poškozených mrazem. Příznaky strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*) zatím nebyly zjištěny. Ohniskový střední výskyt mšice jabloňové (*Aphis pomi*) pozorován v sadu v okrese Plzeň – jih (Nebílovy, 18.5.). Slabý výskyt tohoto škůdce pozorován v sadech Velké Dvorce (Tachovsko, 19.5.)

Kontroluje se 100 letorostů (na 5 místech 20 letorostů z 1 stromu) na konci kvetení, fáze 67 BBCH.

Ošetření se provede při napadení koloniemi mšic 2 a více % letorostů, u mšice jabloňové (*Aphis pomi*) 10 a více %.

V sadu Nebílovy (okres Plzeň – jih, 18.5.) trvá slabý výskyt obaleče zimolézového (*Adoxophyes orana*) ve feromonových lapácích. Rovněž na Tachovsku zjištěn slabý výskyt tohoto škůdce (Velké Dvorce, 16.5. a 19.5.). Byl zaznamenán první střední výskyt obaleče jabloňového (*Argyroplote variegana*) ve feromonových lapácích na Tachovsku (Velké Dvorce, 19.5.), v okrese Plzeň – jih trvá slabý výskyt tohoto škůdce (Nebílovy, 18.5. a 20.5.). V sadu Velké Dvorce (Tachovsko, 16.5.) zjištěn střední výskyt dospělců obaleče jablečného (*Cydia pomonella*) ve feromonových lapácích. Poté 19.5. zjištěn v Velkých Dvorcích jen slabý výskyt tohoto škůdce. V sadech Nebílovy (18.5. a 20.5.) zaznamenán ve feromonových lapácích také pouze slabý výskyt.

Sledování letu dospělců obaleče jablečného do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 10.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Signalizace nutnosti a doby ošetření závisí na volbě použitého přípravku. Ovicidy se používají ve dvou až třítydenních intervalech po ukončení květu jabloní, jakmile se zjistí ve feromonových lapácích úlovek 10 a více motýlků na lapák za 3-4 dny. Potřeba ošetření larvicidy se určuje kontrolami kladení škůdce, vizuálními prohlídkami 100 náhodně vybraných plodů. Práh hospodářské škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 náhodně zvolených plodů a k nim přilehlých listů.

Peckoviny

SLIVŮŇ (RF 69-71)

Dochází k opadu plůdků poškozených mrazem. Ve feromonových lapácích trvá slabý výskyt dospělců obaleče východního (*Cydia molesta*) v sadu Nebílovy v okrese Plzeň - jih (Nebílovy, 18.5.). Zjištěn střední výskyt obaleče švestkového (*Cydia funebrana*) ve

feromonových lapácích na Tachovsku (k.ú. Tachov, 20.5.). V sadu v okrese Plzeň – jih trvá slabý výskyt tohoto škůdce (Nebílovy, 18.5.).

*Sledování letu dospělců **obaleče švestkového** do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.*

Dospělci létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

SVĚTELNÝ LAPAČ

Zjištěn výskyt dospělců **osenice černé C (*Xestia c-nigrum*)** v okrese Klatovy (Horažďovice, 7.5.) a dospělců **osenice vykřičníkové (*Agrotis exclamatoris*)** v okrese Domažlice (Staňkov, 13.5.).

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Zuzana Pšererová